

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

RADA

Záver Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade na tému Športová a pohybová aktivita, sľubný faktor, ktorý môže prispieť k zmene správania a dosiahnutiu udržateľného rozvoja

(2022/C 170/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE,

BERÚC NA VEDOMIE NASLEDUJÚCE SKUTOČNOSTI:

1. Úloha a vykonávanie športu a pohybovej aktivity si získavajú čoraz väčšie uznanie pre svoju dôležitosť z hľadiska splnenia cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja ⁽¹⁾.
2. Medzinárodná a vedecká komunita získala a prepojila informácie o možných prínosoch a pozitívnych externalitách športu a pohybovej aktivity, ako aj organizovania športových podujatí v rôznych oblastiach ⁽²⁾: ⁽³⁾zlepšenie fyzického a duševného zdravia a pohody jednotlivcov, hospodárske prínosy, vzdelávanie, posilnenie postavenia žien a mladých ľudí, vytváranie spravodlivejších, mierumilovnejších, udržateľnejších, inkluzívnejších a otvorenejších spoločností, začlenenie ľudí so zdravotným postihnutím a s nedostatkom príležitostí, ako aj učenie sa tolerancii.
3. Zmena klímy a ďalšie environmentálne hrozby môžu mať negatívny vplyv na športovanie a na zainteresované strany v športe ⁽⁴⁾, najmä tým, že ovplyvňujú zdravie športujúcich osôb. Športovanie náležitým spôsobom si vyžaduje zdravé životné prostredie, lenže súčasné klimatické a environmentálne podmienky sú čoraz menej priaznivé pre viaceré športové činnosti a pohybovú aktivitu.
4. Dôsledky zmeny klímy, ako sú rastúce teploty, predĺžené obdobia sucha a častejšie záplavy, čoraz viac obmedzujú priestor a čas, ktoré sú k dispozícii na športovanie, čím sa výrazne narúša fungovanie a organizácia globálneho športového ekosystému, najmä pokiaľ ide o vonkajšie zimné športy a niektoré námorné aktivity ⁽⁵⁾.
5. Podobne ako iné ľudské činnosti môžu niektoré aspekty športu a organizovanie športových podujatí prispieť k poškodzovaniu životného prostredia a zmene klímy tým, že priamo alebo nepriamo produkujú emisie skleníkových plynov a prispievajú k poškodzovaniu rôznych prírodných prostredí, v ktorých športovanie prebieha, najmä morského, lesného a horského.

⁽¹⁾ Rezolúcia OSN A/RES/70/1 s názvom Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, rezolúcia prijatá Valným zhromaždením OSN 25. septembra 2015 (bod 37).

⁽²⁾ Svetová zdravotnícka organizácia, Globálny akčný plán pre pohybovú aktivitu na roky 2018 – 2030.

⁽³⁾ Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o pracovnom pláne Európskej únie pre šport (1. január 2021 – 30. jún 2024), (2020/C 419/01).

⁽⁴⁾ WWF Francúzsko, 2021.

⁽⁵⁾ WWF Francúzsko, 2021.

6. Niektoré aspekty športu môžu byť zdrojom emisií skleníkových plynov a môžu mať aj negatívny vplyv na životné prostredie: cestovný ruch spojený so športom, neutržateľná výroba a spotreba športového vybavenia alebo súvisiacich tovarov a služieb, šírenie mikroplastov, športové zariadenia s vysokou spotrebou zdrojov (hlavne energie a vody), rastúci počet športových podujatí na všetkých úrovniach (vrátane tréningu, veľkých delegácií a budovania špecializovanej dočasnej infraštruktúry), ako aj voľné praktizovanie športu v prírodnom prostredí.
7. Návrat olympijských a paralympijských hier do Európy, záväzok, ktorý organizačný výbor pre parížsku olympiádu v roku 2024 prijal v oblasti životného prostredia a uhlíkovej neutrality, ako aj záväzky, ktoré prijali organizátori majstrovstiev Európy vo futbale 2024 v Nemecku, môžu podnietiť všetky zainteresované strany, aby sa zaviazali k udržateľnému budovaniu hmotného a nehmotného dedičstva s cieľom podporiť ciele udržateľného rozvoja č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13 a 17 na všetkých úrovniach a na všetkých územiach.

ZOHLADŇUJÚC NASLEDUJÚCE BODY:

8. Šport ako dôležitý zdroj neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa je skvelým prostriedkom na prezentáciu príkladného správania, a teda aj na šírenie sociálnej zodpovednosti, čo umožňuje zapojenie všetkých, najmä mladých ľudí ako aktérov zmien⁽⁶⁾. Má tiež komunikačnú funkciu v oblasti zvyšovania informovanosti občanov o význame zachovania ekosystémov, harmonického a udržateľného využívania prírodných zdrojov a zmierňovania zmeny klímy.
9. Začlenenie cieľov udržateľného rozvoja do športu by mohlo ľudí prilákať, aby začali športovať a vytrvali v tom, a to najmä mladých ľudí, keďže mnohí z nich sa môžu mimoriadne zaujímať o tieto otázky a angažovať sa v nich⁽⁷⁾.
10. Popularita vrcholových športovcov, ich rastúce povedomie o núdzovej situácii v oblasti klímy a ich angažovanosť a podpora môžu byť veľmi účinné pri presadzovaní integrácie cieľov udržateľného rozvoja do športu.
11. Európska únia a jej členské štáty môžu ísť príkladom tým, že usporiadajú ako hlavný alebo spoluorganizátor udržateľné významné športové podujatia⁽⁸⁾, v rámci ktorých sa zohľadnia požiadavky ekologickej, sociálnej, hospodárskej a občianskej zodpovednosti vrátane obehovosti, používania plastov alebo vody, uhlíkovej stopy, dobrej správy vecí verejných, ľudských práv, spoľahlivosti a fair play.
12. Pri organizovaní športových podujatí by sa mala osobitná pozornosť venovať zvyšovaniu citlivosti obyvateľstva, pokiaľ ide o hospodársky a environmentálny vplyv, spôsobené priame alebo nepriame účinky, ako aj ochranu ľudských práv. To môže pozitívne ovplyvniť ochotu verejnosti akceptovať organizáciu takýchto podujatí.
13. Pandémia COVID-19 viedla k zvýšenému záujmu o športové aktivity doma, o individuálne a voľné aktivity vonku a o aktívnu mobilitu. V týchto trendoch sa odráža, že čoraz viac potrebujeme prírodu⁽⁹⁾, neorganizované športové aktivity a prístupné mestské priestory⁽¹⁰⁾.
14. Pohybová aktivita a športy, najmä tie, ktoré sa uskutočňujú vonku alebo v prírodnom prostredí (napr. lesy, hory, oceány, rieky a jazerá), môžu prispieť k zlepšeniu environmentálnej gramotnosti občanov, ako aj k zvyšovaniu informovanosti o potrebe chrániť životné prostredie a zmierňovať zmenu klímy.

⁽⁶⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c2c8d076-0a04-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-en>.

⁽⁷⁾ https://eeb.org/wp-content/uploads/2021/04/IPSOS-Multi-Country-Report-complete.FINAL_.pdf.

⁽⁸⁾ Skupina odborníkov EÚ pre hospodársky rozmer športu definuje „významné športové podujatie“ ako podujatie organizované jednou alebo viacerými hosťiteľskými krajinami, regiónmi alebo mestami, na ktorom sa zúčastňujú rôzne medzinárodné delegácie s cieľom praktizovať jeden alebo viacero druhov športu. Takéto podujatia sú často spojené s veľkými, aj logistickými výzvami. Významné športové podujatia sú medzinárodne vysoko medializované, zúčastňuje sa na nich niekoľko tisíc ľudí vrátane fanúšikov, novinárov, technického personálu a funkcionárov a často trvajú niekoľko po sebe nasledujúcich dní.

⁽⁹⁾ <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/abb396/pdf>

⁽¹⁰⁾ <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0249268>

15. Program Erasmus+ Šport podporuje výmenu poznatkov a najlepších postupov, najmä pokiaľ ide o ciele udržateľného rozvoja č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 a 17. Tieto osvedčené postupy sa môžu zohľadniť pri organizovaní športových aktivít a podujatí.
16. Šport môže prispieť k hospodárskemu rastu a predstavovať pridanú hodnotu pre hospodárske odvetvie.

ZDÔRAŽŇUJE TIETO SKUTOČNOSTI:

17. Je dôležité minimalizovať negatívny vplyv všetkých typov športových činností na biodiverzitu, životné prostredie a dynamiku prebiehajúceho procesu zmeny klímy. Je dôležité, aby si všetky zainteresované strany, od verejných a súkromných subjektov až po občanov, uvedomovali svoju individuálnu a kolektívnu zodpovednosť, ako aj dôsledky svojej činnosti v rámci športovania alebo organizácie športu.
18. Je dôležité zabezpečiť, aby sektor športu prispieval k plneniu cieľov Európskej únie v oblasti klímy a životného prostredia, ako sa stanovujú v Európskej zelenej dohode. Na tento účel sú potrebné rôzne druhy podpory, aby sektor športu mohol prejsť na zodpovednejšie postupy.
19. S cieľom vybudovať inkluzívnu a zdravú spoločnosť je nevyhnutné umožniť každému jednotlivcovi pravidelne vykonávať šport a pohybovú aktivitu v zdravom a bezpečnom prostredí bez ohľadu na vek, rodovú príslušnosť, duševný a fyzický stav, socio-ekonomické zázemie alebo zemepisný pôvod.
20. Je dôležité zohľadniť otázky dobrej správy v športe, bezúhonnosti, rovnakého prístupu k športu, dodržiavania ľudských práv, spoľahlivosti, spravodlivosti a udržateľnosti. To by sa malo zabezpečiť na všetkých úrovniach, ako sú napríklad kluby, ligové súťaže, národné a medzinárodné federácie, mimovládne organizácie, hospodárske subjekty, organizátori významných športových podujatí, podniky alebo médiá.

VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

21. Zosúladiť a koordinovať verejnú politiku a stratégie týkajúce sa športu s cieľmi udržateľného rozvoja a so súvisiacimi čiastkovými cieľmi.
22. Zabezpečili občanom prístup k bezpečným, inkluzívnym a udržateľným spôsobom športovania a podujatiam podľa ich potrieb, napríklad prostredníctvom miestnych športových zariadení šetrných k životnému prostrediu, ktoré budú prístupné prostredníctvom infraštruktúry zameranej na aktívnu mobilitu.
23. Preskúmali spôsoby, ako vybaviť príslušné vnútroštátne orgány nástrojmi na pozorovanie vplyvov zmeny klímy na šport s cieľom vypracovať stratégie na predvídanie, prispôbenie a podporu športových ekosystémov, ktoré budú z dlhodobého hľadiska najviac ovplyvnené zmenou klímy, napríklad prostredníctvom snahy o prechod na odolnejšie a zodpovednejšie postupy a nadviazania dialógu so športovým hnutím, ktorý sa zameria na podporu vhodnejšieho načasovania podujatí.
24. Zabezpečili, aby organizátori významných športových podujatí vykonávali posúdenia vplyvu na životné prostredie a uhlíkovej stopy, a podporovali ich, aby merali príspevok ich podujatí k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 a 13.
25. Spolupracovali s organizátormi významných športových podujatí na vytvorení mechanizmov zmiernenia škodlivého vplyvu týchto podujatí na životné prostredie, ktoré budú primerané spôsobenej škode a zamerané na cieľ dosiahnuť uhlíkovú neutralitu.
26. Nabádali športové organizácie a vzdelávacie inštitúcie, aby vo vhodných prípadoch do svojich programov odbornej prípravy pre pedagógov, zamestnancov v oblasti športu, športovcov a správcov športových zariadení zahrnuli otázky a činnosti súvisiace s ekologickou transformáciou a udržateľným rozvojom.
27. Udržali stúpajúce investície do inovácií a výskumu s cieľom podporiť prechod na ekologickejšie a udržateľnejšie pohybové aktivity a spôsoby športovania a prispieť k nim.

28. Usilovali sa o zahrnutie environmentálnych kritérií a záväzkov týkajúcich sa cieľov udržateľného rozvoja do procesu posudzovania verejného financovania a podpory, organizácie športových podujatí na všetkých úrovniach, športových aktivít, ako aj výstavby, renovácie, údržby a využívania športových zariadení. Podporovali začlenenie takýchto kritérií do hodnotenia uvedených činností.
29. Pri uzatváraní zmlúv s hospodárskymi partnermi v rámci organizácie významných športových podujatí, výstavby, renovácie a údržby športových zariadení alebo výroby športového vybavenia posilnili integráciu kritérií sociálnej zodpovednosti podnikov (SZP) ⁽¹⁾ do zmlúv a ich váhu.
30. V prípade potreby podporovali využívanie fondov EÚ – vrátane kohéznych fondov (EFRR, ESF+), Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, programov Erasmus+ alebo LIFE – na rozvoj iniciatív, ktoré podporujú zelenú a udržateľnú pohybovú aktivitu a spôsoby športovania, a iniciatív zameraných na podporu zosúladenia s cieľmi udržateľného rozvoja.
31. Uprednostňovali alebo podporovali rozvoj inteligentných a zelených miest s ekologicky zodpovednou infraštruktúrou a vhodným mestským plánovaním v duchu iniciatívy Nový európsky Bauhaus s cieľom ponúknuť prostredie na život viac zamerané na ľudí, v ktorom majú občania prístup k udržateľným športovým zariadeniam a v ktorom si môžu osvojiť zdravší, aktívnejší a ekologickejší životný štýl.
32. Využívali diplomatické siete na podporu spoločného európskeho prístupu zameraného na zlepšenie zohľadňovania a integrácie cieľov udržateľného rozvoja v oblasti športu, a to v rámci Európskej únie, ako aj v rámci svojej vonkajšej činnosti a programov rozvojovej pomoci.
33. Zvážili vymenovanie ambasádorov ekologického športu (na dobrovoľnom základe), ktorých úlohou by bolo podporovať ďalšiu integráciu cieľov udržateľného rozvoja do športu.
34. Podporovali partnerstvá medzi sektorom športu, oblasťou formálneho vzdelávania, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a sociálno-vzdelávacích činností, mládežníckymi organizáciami a súkromným sektorom s cieľom rozvíjať prierezové, koordinované a komplementárne spôsoby zvyšovania informovanosti a podpory odborných znalostí o otázkach životného prostredia a zmeny klímy.
35. Podporovali energetickú efektívnosť a obehové hospodárstvo pri výstavbe, renovácii, údržbe a využívaní všetkých športových zariadení.

VYZÝVAJÚ EURÓPSKU KOMISIU, ABY:

36. Zabezpečila, aby sa práca expertnej skupiny pre ekologický šport zamerala na vytváranie spoločných noriem na úrovni Európskej únie, pričom sa určia kritériá a ciele pre organizáciu zelených a udržateľných pohybových aktivít a spôsobov športovania. Podporovala tieto kritériá a ciele, keď členské štáty vypracúvajú vnútroštátne politiky v oblasti športu.
37. V rámci expertnej skupiny pre ekologický šport pokračovala v zhromažďovaní relevantných dôkazov a príkladov osvedčených postupov v súvislosti s možnosťami, akými môže šport znížiť svoj vplyv na životné prostredie a prispieť k zmierneniu zmeny klímy.
38. Zahrnula otázky udržateľného rozvoja do diskusií o kľúčových prvkoch európskeho športového modelu.
39. Podporovala využívanie finančných prostriedkov Európskej únie na uľahčenie výstavby a renovácie športových zariadení s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov, uhlíkovú stopu a spotrebu energie, ako aj negatívny vplyv zmeny klímy na športovanie.
40. Lepšie zohľadnila šport vo verejných politikách vypracúvaných na úrovni EÚ, a najmä v environmentálnych politikách a iniciatívach.
41. Pokračovala v posudzovaní ekologickosti návrhov projektov a začleňovania ekologických postupov v rámci hodnotenia a udeľovania grantov programu Erasmus+ v oblasti športu, ako sa uvádza v sprievodcovi programom Erasmus+.

⁽¹⁾ <https://www.unido.org/our-focus/advancing-economic-competitiveness/competitive-trade-capacities-and-corporate-responsibility/corporate-social-responsibility-market-integration/what-csr>.

42. Zabezpečila a podporovala možnosť rozvíjať projekty v oblasti ekologického športu a ekologických zručností v rámci programu Erasmus+ Šport.
43. Podporovala výmenu poznatkov a najlepších postupov medzi členskými štátmi v oblasti ekologického športu, ako sa stanovuje v pracovnom pláne EÚ pre šport na roky 2021 – 2024.
44. Podporovala výmenu najlepších postupov medzi aktérmi, ktorí sa zaviazali zmeniť správanie v športe vzhľadom na environmentálne a spoločenské výzvy, ktorým čelíme na všetkých úrovniach, t. j. prostredníctvom iniciatívy SHARE alebo iniciatívy HealthyLifestyle4All.

VYZÝVAJÚ ŠPORTOVÉ HNU Tie A VŠETKY RELEVANTNÉ ZAJINTERESOVANÉ STRANY, ABY:

45. Zosúladiť organizáciu pohybových aktivít, športovanie a športové podujatia s cieľmi udržateľného rozvoja, Európskou zelenou dohodou, Parížskou dohodou o zmene klímy, Kazanským akčným plánom, Medzinárodnou chartou telesnej výchovy, pohybovej aktivity a športu a rámcom pre šport a opatrenia v oblasti klímy.
46. Pri vytváraní stratégií a programov osobitne zohľadňovali otázky znižovania spotreby zdrojov (najmä vody, energie), odstraňovanie plytvania potravinami, recykláciu odpadu a opätovné využívanie športového vybavenia, ochranu biodiverzity a kvality ovzdušia, znižovanie uhlíkovej stopy a všeobecnejšie spôsob, akým sa šport organizuje, s cieľom splniť ciele udržateľného rozvoja.
47. Preskúmali možnosť určiť špecializovanú osobu alebo štruktúru zodpovednú za vykonávanie environmentálnych stratégií a programov.
48. Našli spôsoby, ako podporiť vzdelávanie v oblasti udržateľného rozvoja a budovanie zmyslu pre environmentálnu a občiansku zodpovednosť v rámci športových klubov, federácií a iných zainteresovaných strán v oblasti športu.
49. Podľa potreby obsahovo začlenili environmentálne otázky do programov odbornej prípravy dobrovoľníkov a profesionálov v oblasti športu.
50. Inšpirovali a povzbudzovali športovcov, na ktorých sa sústreďuje pozornosť médií a ktorí majú vysokú popularitu a dôveryhodnosť, aby propagovali etické, ekologické a udržateľné spôsoby športu.
51. Pri pridelení významných športových podujatí a finančných prostriedkov alebo sponzorovaní organizátorov týchto podujatí venovali osobitnú pozornosť ekologickým, sociálnym a demokratickým otázkam, transparentnosti, ako aj ochrane ľudských práv ⁽¹²⁾.
52. Vytvorili alebo používali vhodné nástroje na meranie sociálneho a environmentálneho vplyvu športových aktivít, najmä organizácie významných športových podujatí, a zohľadnili sociálne a environmentálne následky týchto činností v procese posudzovania.
53. Podporovali udržateľné a krátke dodávateľské reťazce a podľa možnosti uprednostňovali miestne hospodárstvo pri organizovaní športových podujatí, výstavbe, renovácii a údržbe športových zariadení alebo výrobe športového vybavenia.
54. Podporovali a propagovali integráciu otázok etickej, demokratickej, sociálnej a environmentálnej zodpovednosti do audiovizuálneho programovania športu a vysielania športových podujatí pri plnom rešpektovaní slobody médií.
55. Informovali partnerov, dodávateľov, sponzorov a fanúšikov o environmentálnych požiadavkách, ktoré by mali náležite zohľadňovať.

⁽¹²⁾ https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf.

PRÍLOHA

Odkazy**Medzinárodné organizácie**

Organizácia Spojených národov, A/RES/70/1, Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, rezolúcia prijatá Valným zhromaždením 25. septembra 2015, www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E (bod 37).

Svetová zdravotnícka organizácia, Globálny akčný plán WHO pre podporu pohybovej aktivity na roky 2018 – 2030, <http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf>, 2018.

Organizácia Spojených národov, Parížska dohoda, PRIJATIE PARÍŽSKEJ DOHODY – znenie Parížskej dohody v angličtine (unfccc.int), 2015.

UNESCO, Kazanský akčný plán, Kazanský akčný plán – digitálna knižnica UNESCO, 2017.

UNESCO, Medzinárodná charta telesnej výchovy, pohybovej aktivity a športu, Medzinárodná charta telesnej výchovy, pohybovej aktivity a športu – digitálna knižnica UNESCO, 2015.

Organizácia Spojených národov, Zmena klímy, Rámec pre šport a opatrenia v oblasti klímy, UNITED NATIONS (unfccc.int), 2018.

OECD, Miestny ekonomický rozvoj a rozvoj zamestnanosti, Globálne športové podujatia a miestny rozvoj, zásady ako využívať globálne športové podujatie na miestny rozvoj, <https://www.oecd.org/cfe/leed/OECD-leed-principles-global-sporting-events.pdf>, 2017.

Rada Európskej únie

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o športovej inovácii, 2021/C 212/02.

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o celoživotnej pohybovej aktivite, 2021/C 501 I/01.

Závery Rady o podpore angažovanosti mladých ľudí ako aktérov zmeny s cieľom chrániť životné prostredie (schválenie na zasadnutí Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport sa očakáva 5. apríla 2022)

Európsky parlament

Uznesenie Európskeho parlamentu o politike EÚ v oblasti športu: hodnotenie a ďalší možný postup (2021/2058(INI)), 23. novembra 2021.

Žiadosť o štúdiu výboru CULT, politika EÚ v oblasti športu: hodnotenie a ďalší možný postup: [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652251/IPOL_STU\(2021\)652251_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652251/IPOL_STU(2021)652251_EN.pdf) PE 652.251, jún 2021.

Európska komisia

Oznámenie Komisie, Európsky ekologický dohovor, COM(2019) 640 final.

MVO

WWF Francúzsko 2021, www.wwf.fr/sites/default/files/doc-2021-07/02072021_Rapport_Dereglement-climatique_le_monde_du_sport_a_plus_2_et_4_degres_WWF%20France_4.pdf.
